

TÜRKİYE'DE AFET YÖNETİM SİSTEMİNE BİR BAKIŞ AİGM' DEN AFAD'A DEĞİŞENLER!

Ayhan Işık, Oktay Gökçe, H. Gürhan İlgen

T.C. Başbakanlık, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı,

İyileştirme Dairesi Başkanlığı,

Mustafa Kemal Mah. Dumlupınar Bulvarı No: 274 P.K.:06800 Çankaya, Ankara

(ayhan.isik@afad.gov.tr)

ÖZ

Afetler büyük yıkıma ve acıya sebep olurken aynı zamanda ulusal ekonomileri de kötü bir şekilde etkilerler. Türkiye, özellikle büyük afetlerde uğradığı can ve mal kayıpları göz önünde bulundurularak, kamuoyu tarafından afetlere karşı dayanıksız / hazırlıksız ülkelere biri olarak nitelendirilir. Bu saptamanın temelinde, “hem risk hem de kriz yönetimini içeren afet yönetim döngüsü”nden oluşan bir “Bütünleşik Afet Yönetim Sistemi”nin ülkemizde uygulanmamış olması gösterilir. Ülkemizde afet yönetiminin, merkeziyetçi olduğu ve genel algılanışının daha çok afet sonrası ‘afetzedelere yardım’ ile sınırlı kaldığı defalarca dile getirilmiştir. Afet yönetiminin, afetten etkilenen yerel yönetimlere acil yardımlar ile afetzedelere para ve konut yardımı olarak uygulanmasının tek yöntem olmadığı, afet öncesi çalışmalarla afetlerden dolayı oluşan her türlü kayıpların azaltılması konusunda çalışmalar yapılması gerektiği belirtilmiştir. Afet yönetimini, acil yardımın geleneksel uygulamasından çıkartarak, afet riskini azaltma şekline dönüştürmek için toplumun afet ve acil durum yönetimine bakışını değiştirmek gerektiği, ayrıca hükümet ve yerel yönetimlerin her seviyesindeki temel görevin, halkın katılımını da sağlayarak afetlere hazırlıklı olma ve zarar azaltma olması gerektiğinin üzerinde önemle durulmuştur. Afet yönetiminin başlıca amacı can ve mal kaybını azaltmak ve ulusu doğal, teknolojik ve insan faktörlü afetlerden korumaktır. Bunu yaparken hazırlıklı olma, koruma, müdahale, iyileştirme ve zarar azaltma gibi öğeleri içeren riske dayalı, kapsamlı bir afet ve acil durum yönetim sistemi öngörülmektedir. Halka öncülük etmek ve destek vermek amacıyla, özellikle üniversiteler, medya, sivil toplum kuruluşlarının ve ilgili otoritelerin telkinleri doğrultusunda, kamuoyunun isteği değerlendirilmiş, çağdaş bir afet yönetim sisteminin gerekliliği olarak, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü (AİGM), İçişleri Bakanlığı Sivil Savunma Genel Müdürlüğü ve Acil Yönetim Genel Müdürlükleri kapatılarak, bu kurumların yerine, 17 Aralık 2009 tarihi itibarıyla Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kurulmuştur. Kurumun temel anlayışı, bu güne kadar merkezde toplanan afet öncesi, sırası ve sonrası hizmetlerin, görev ve sorumlulukların yerel yönetimlerce üstlenilmesini sağlamak ve ilgili işlemleri denetlemek ve koordine etmektir. Dolayısıyla, afet yönetiminde, yaklaşık son elli yıldır süregelen merkezi anlayış, kamuoyunun isteği doğrultusunda yeniden düzenlenmiş ve yerel yönetimlere kaydırılmıştır. Bu çalışmada; 2009 Aralık ayına kadar afet öncesi, sırası ve sonrası hizmetlerin, görev ve sorumlulukların genellikle merkezde toplandığı AİGM dönemi ile bu tarihten sonra kurulan ve asli görevi denetleme ve koordinasyon olarak belirlenen ve söz konusu hizmetlerin yerel yönetimlerce üstlenilmesini öngören AFAD dönemi karşılaştırılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: AFAD, afet yönetimi, AİGM, acil yardım, risk azaltma

AN OVERVIEW OF DISASTER MANAGEMENT SYSTEM IN TURKEY CHANGES FROM GDDA TO DEMP!

Ayhan Işık, Oktay Gökçe, H. Gürhan İlgen

¹ Prime Ministry, Presidency of Disaster &

Emergency Management, Recovery Department

Mustafa Kemal Mah. Dumlupınar Bulvarı No: 274 P.K.:06800 Çankaya, Ankara, Turkey

(ayhan.isik@afad.gov.tr)

ABSTRACT

As well as disasters result in massive destruction and pain, they also affect national economies adversely. Turkey is described as a nonresistant / unprepared country to disasters as an opinion taking into accounts the huge number of losses of life and property in the disasters. This opinion is based on that, Turkey does not implement an “Integrated Disaster Management System” including both risk and crisis management in the disaster management cycle. Most of time, it is said that disaster management system in Turkey is mostly centralized and only comprises “aids to disaster victims” after disasters. It is indicated that disaster management system is not only to supply emergency aids to local governments and long term loan credits for disaster housing to disaster victim householders, but also includes all kind of mitigation and preparation activities to minimize disaster risks and hazards. It is also claimed that changing disaster and emergency management mentality of the community is a necessity to transform the traditional emergency aid mentality into risk reduction and mitigation approach. In addition, basic duty of central and local governments is to be prepared to disasters and to reduce disaster risks in all levels by the participation of the communities. The main purpose of the disaster and emergency management systems is to reduce the loss of property and life and to protect the communities from natural, technological and anthropogenic disasters as possible as. It is predicted that a system including preparation, respond, recovery and risk reduction is the best way to do this. As a necessity to modernize existing disaster management system in Turkey, especially by the support and continuous criticism of universities, media, nongovernmental organizations and related authorities, government decided to close General Directorate of Disaster Affairs (GDDA) of Ministry of Public Works and Settlement, General Directorate of Civil Defense of Ministry of Interior and General Directorate of Emergency Management and instead of them, set up Disaster and Emergency Management Presidency (DEMP) which is directly connected to Prime Ministry since December, 2009. The main approach of the new institution is to coordinate and supervise the disaster related local and central governmental units, and to make it possible for local governments to be undertaken and supposed the pre disaster, during disaster and post disaster duties and services which were performed in the central institution in the past. As a result, the existing centralized disaster management system approach is revised and transformed into localized disaster management system approach by the criticism of public opinion. In this study, it is tried to be compared the period of centralized disaster management system of the past GDDA time and the period of localized disaster management system of the present DEMP time.

Keywords: *DEMP, disaster management, GDDA, emergency aids, risk reduction.*